

Стоянъ Заимовъ,
прѣдседателъ на комитета Царь-Освободителъ
Александъръ II.

Инициативата за издигането на паметник принадлежи на Поборническо-опълченската организация в София, която през 1898 г. взела решение да се състави комитет, който да се грижи както за събирането на необходимите средства, така и за другите работи, свързани с изграждането на паметника. Комитетът се оглавявал от Стоян Заимов, заместник председател – Христо Попов, счетоводител – Александър Людсканов и деловодител – Стоимен Сарафов. Другите членове на Комитета били художниците Иван Мърквичка, Антон Митов, скулпторите Борис Шатц и Марин Василев, арх. Никола Лазаров и поборниците – Лазар Стоянов, Иван Бобевски и Христо Басмаджиев. В Комитета по право влизали Императорският руски дипломатически агент в София, първият му секретар и столичният кмет.

Идеята за поставяне на паметник на цар Александър II и на храбрите руски воители, загинали за свободата на България се заражда непосредствено след Освобождението, но дълго време не се стига до единодушие къде да бъде паметникът, какво да представлява, кога да се постави и т.н. За това допринася разделението в българското общество и особено по повод руските действия по време на Съединението и след неговото осъществяване. Фактът, че Русия категорично се обявява против Съединението на Княжество България и Източна Румелия, както и намесата ѝ в българския политически живот чрез организирането на преврат срещу княз Александър I Батенберг, поставя на сериозно изпитание признателността на нашия народ. Все пак през 1900 година, след като са преодолени проблемите между двете държави, започва реализацията на идеята за издигане на паметник на Царя Освободител.